

πύβγαλις, π' δὲν εἶναι ἄλλον 'ς τὸν ἀπάνου κόσμον. Συνών. βλ. εἰς λ. γ ι α σ ι ᾶ.

γιασεμάκι τό, πολλαχ. γιασεμάτσι Μεγίστ. γιασιμάκι 'Αθῆν. (παλαιότ.) Πάτμ. Σύμ. γιασιμάκιν Ρόδ. γιασιμάκι Κῶς (Κέφαλ.) Ρόδ. γιασ'μάκ' Σάμ. (Παλαιόκαστρ.) γιασιμάτσι 'Αστυπ. διασιμάκι Θήρ. 'Ιων. (Σμύρν.) Κωνπλ. Λῆμν. Τῆλ. διασιμάκ' Λῆμν.

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. γ ι α σ ε μ ῖ διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -άκι. Διὰ τὸν τύπ. δ ι α σ ε μ ᾶ κ ι πβ. λ. γ ι ᾶ.

Μικρὸς κλώνος ἀνθισμένης γ ι α σ ε μ ι ᾶ ἢ ἀπλῶς τὸ φυτὸν γ ι α σ ε μ ι 1, τὸ ὅπ. βλ., ἔνθ' ἄν.: Τὸ γιασεμάκι ποῦ 'χω 'ς τὴ γλάστρα δὲ θέλει νὰ προκόψῃ 'Αθῆν. || 'Ἀσμ.

'Η νύφ' εἶναι γαρίφαλο, γαμπρὸς γαριφαλάκι, μ' ἀλήθεια κ' ἢ κονμπάρα μας μιὰ ῥάμνα γιασεμάκι (ῥάμνα = κλωνάρι) Θράκ. (Κασταν).

Τὸ κονμπαρίβ-βασιλικὸς κ' ἢ νύφ-φη γιασεμάκι, μ' ἀλήθεια καὶ ὁ νιόγαμπρὸς κοντὸν τριανταφυλλάκι (κοντὸν = ὀφθαλμὸς φυτοῦ, μ π ο υ μ π ο ὕ κ ι) Ρόδ.

Γαρίφαλου τῆς γειτονιάς, κοντσεῖ μου, μὴ μ' ἀνοίξῃς κί σὺ, ἄσπρο διασιμάκι μου, 'ς τὰ ξένα μὴν ἀργήσῃς (κοντσεῖς = μπουμπούκι) Λῆμν.

'Η θάλασσα μοῦ τό 'φασ τ' ἄσπρο-μουν γιασιμάτσι τσ' ὅσο νὰ ντζῶ θὰ στάντζουσιν δὰ σείλη μου φαρμάτσι (ἐκ μοιρολ.) 'Αστυπ.

Τριαντάφυλ-λό μ', μῆμ-μαραθῆς, δγόσμε μου, μῆμ-μα-
δήσης
τσαί, ἄσπρο-γιασεμάτσι-μουν, 'ς τὰ ξένα μὴν ἀργήσῃς
Μεγίστ.

'Αχ, ἄσπρο διασιμάκι μου, ποῦός σου 'δωκε τὰ μύρα! Σμύρν.

Μπαξέ μου, μετὰ τὰ λούλουδα καὶ μετὰ τὰ διασιμάκια Θήρ.

γιασεμαλοιφή ἡ, ἀμάρτ. γιασιμαλοιφή 'Αθῆν. (παλαιότ.)

'Εκ τῶν οὐσ. γ ι α σ ε μ ῖ, ὅπου καὶ τύπ. γ ι α σ ι μ ῖ, καὶ ἀ λ ο ι φ ῆ.

'Αρωματώδης καλλυντικὴ ἀλοιφή τοῦ δέρματος περιέχουσα ἄρωμα τοῦ γιασεμιοῦ. Συνών. γ ι α σ ε μ ο π ο μ ᾶ δ α.

γιασεμί τό, γιασεμὶν Κύπρ. Πόντ. (Τραπ.) Τῆλ. Χίος (Πισπιλ.) γιασιμὶν Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Τραπ.) Ρόδ. Σύμ. γιασεμί κοιν. γιασιμί 'Αθῆν. (παλαιότ.) 'Αστυπ. 'Ηπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ. Πάργ.) Κάρπ. ('Ελυμπ.) Κῶς Λέρ. Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. ('Αρν. κ.ἄ.) Νάξ. (Μέλαν.) Προπ. (Κύζ. Πέραμ.) Σκυρ. Στερελλ. (Αἰτωλ. 'Ακαρναν.) Σύμ. γιασ'μί Μακεδ. (Κολινδρ.) 'ιασιμί Νάξ. ('Απύρανθ.) ἀγιασιμί Στερελλ. ('Αράχ.) ἀγιασ'μί Μακεδ. (Καταφύγ.) γιασεμί Κύθηρ. γιασεμί Κύθν. Πελοπν. (Λακων.) γιασουμὶν Κύπρ. (Μένεικ.) Πόντ. γιασουμί Βιθυν. (Μουδαν.) Θράκ. (Ξάνθ. Σουφλ.) Κύπρ. (Λευκωσ.) Κωνπλ. Νίσυρ. Προπ. (Μηχαν.)—Σ. Σκίπη, Σερεν. λουλουδ., 7—Λεξ. Βάιγ Πόππλετ. Περίδ. Αἶν. Βυζ. Μπριγκ. γιασομί Λεξ. Πόππλετ. Κορ. 'Ατακτ. 4,78 γιασμέζ Θεσσ. (Κρυόβρ.) διασεμί Εὐβ. (Κάρυστ. Πλατανιστ.) Θήρ. (Οἶα) διασιμί Θεσσ. (Τσαγκαρ.) Θήρ. Λῆμν. κ.ἄ. διασουμί Θήρ. διασίμι Φολέγ. γιασιμῆς ὁ, Χίος (Πυργ.)

'Εκ τοῦ Τουρκ. γ α σ ε μ ι η = ἴασμος. Οἱ τύπ. γ ι α σ ε μ ῖ, γ ι α σ ο μ ῖ, γ ι α σ ο υ μ ῖ καὶ παρὰ Σομ.

1) Διάφορα εἶδη τοῦ φυτοῦ ἴασμου, τῆς οἰκογ. τῶν 'Ελαιδῶν (Oleaceae) καὶ ἰδίως: α) 'Ιασμος ὁ θαμνώδης (Jasminum fruticans), β) 'Ιασμος ὁ ταπεινὸς (Jasminum humile), γ) 'Ιασμος ὁ μεγαλὸς (Jasminum grandiflorum-κοιν. καὶ Ποντ. (Τραπ. κ.ἄ.) καὶ δ) 'Ιασμος ὁ συνεστραμμένος (Jasminum revolutum) ἔνθ' ἄν.: Τί ὠραία ποῦ μυρίζουνε τὰ γιασεμιά 'Αθῆν. Τ' ἀλογόμ-μον θὰ πάῃ μόνο δὸν νὰ δεθῇ 'ς τὸ γιασεμί (ἐκ παραμυθ.) Κάλυμν. Τὸ γιασεμί θέλει κοντόκλαδο ὅπως καὶ τὸ κλῆμα Πελοπν. (Γαργαλ.) || Γνωμ. Σπίτ' μὴ διασιμὶ σπὶτ' χουρὶς τὸν ἀφέντ' (κατὰ λαϊκὴν πίστιν τὸ φυτὸν τοῦτο φέρει τὸν θάνατον τοῦ οἰκοδεσπότη) Θεσσ. (Τσαγκαρ.) 'Ἀσμ.

'Σ τὸ γιασεμί χτίζω φωλιά, κί ἄλλο πουλλὶ μὴ χτίση, γιατ' εἴ' δὸ γιασεμί λειανὸ καὶ δὰ μᾶσε γρεμίσση Κρήτ.

Περιπλεγμένον-γιασιμὶ μέσα 'ς τὸ περιβόλιν, ἔτσι περιμπλεξά κ' ἐγὼ μὲ μιὰμ-μαναχοκόρη Κῶς

Τὸ γιασεμί 'ς τὴ βόρτα σου ἦρθα νὰ δὸ κλαδέψω κ' ἐνόμισ' ἢ μαννούλα σου πῶς ἦρθα νὰ σὲ κλέψω Σίφν.

Μᾶς πήρανε τὸ γιασεμί μὲ ὅλη του τὴ ρίζα, π' ἀπλώναμε τὰ ροῦχα μας κί ἀνθίζα καὶ μυρίζα Κύθν.

Πᾶρε, πουλλὶ μου, ἀπομονή, νὰ 'χω τσαὶ 'γὼ ἐλπίδα τσαὶ μὲ τσαῖρὸ τὸ διασιμὶ ἀθεῖ τσαὶ βγάξει φύλλα Θήρ.

'Εμίσεψε τὸ 'ιασιμὶ καὶ σοῦ 'φηκ' ἕνα γλῶνο ἀνέμενέ με, μάννα μου, ἀκόμα ἕνα χρόνο Νάξ. ('Απύρανθ.)

Γαμπρὸς εἶναι τὸ γιασουμί κ' ἢ νύφη τὸ ζιμπούλι κί ὁ σύντεκνος γαρουφαλιά μὲ τὴ γενιά του οὐλλη Προπ. (Μηχαν.) 2) Τὸ ἄνθος τοῦ φυτοῦ ἴασμου, λευκοῦ χρώματος καὶ ὁσμῆς εὐώδους καὶ λίαν εὐαρέστου κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. κ.ἄ.): 'Ἀσμ.

Τὰ γιασεμιά βελόνιαζα μὲ μιὰ κλωνιά μετᾶξι, σὰν ἄργεῖες νὰ 'ρθῆς νὰ σὲ δῶ, τὰ πέταξα 'ς τὰ δάση Κρήτ. (Βάμ.)

'Ασπρο κατάσπρο γιασουμί καὶ κρυσταλλένια βρούση κατέβασε κρὺο νερό, νὰ πιῇ τὸ κυπαρίσσι Νίσυρ.

'Ο μισεμὸς σου μ' ἔκανε κί ὁ μισεμὸς σου μ' ἔχει σὰ 'ιασεμί ποῦ μαραθῇ καὶ μυρωδιὰ δὲν ἔχει Νάξ. ('Απύρανθ.)

Σήμωρα τ' ἄσπρο διασιμὶ βγῆκι νὰ σιριανίσση, Θέ μου, κί κάνι συννιφιδά, ἡλίους μὴ δὸν μανρίση! Λῆμν. || Ποίημα.

Γέμισε ὁ φράχτης γιασεμιά κ' ἢ στέρνα γέμισε ἄστρο I. Παναγιωτόπ. εἰς 'Ανθολ. Η. 'Αποστολίδ., 324.

'Η λ. καὶ ὡς κύρ. ὄν. γυν. ὑπὸ τύπ. Γιασεμὴ πολλαχ. καὶ ὡς ἄρσ. Γιασεμῆς Προπ. (Μαρκαρ.) Χίος (Βροντ.), Γιασιμῆς Θράκ (Μάδυτ. κ.ἄ.), ὡς ἐπών. ὑπὸ τύπ. Γιασεμῆς 'Αθῆν. Σίφν. καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τύπ. 'Ιασιμῆς Νάξ. ('Απύρανθ.).

γιασεμιά ἡ, ἐνιαχ. 'ιασεμιά Νάξ. ('Απύρανθ.) 'ασιμιά 'Ηπ. — Λεξ. Δημητρ.

'Εκ τοῦ οὐσ. γ ι α σ ε μ ῖ, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ τύπ. 'ι α σ ε μ ῖ, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ι ᾶ.

Γ ι α σ ε μ ῖ 1, τὸ ὅπ. βλ.: 'Ἀσμ.

Γύρω-γύρω μενεξέδες και 'ς τὴ μέση μι' 'ασιμιὰ
Λεξ. Δημητρ.

γιασεμόβεργα ἡ, ἑνιαχ. γιασιμόβεργα Λέρ. 'ιασιμό-
βιργα Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τῶν οὖσ. γ ι α σ ε μ ι καὶ β ε ρ γ α.

Λεπτὸς κλάδος ἰάσμου, γ ι α σ ε μ ι ᾱ ς : Ἰασμ.

Γιὰ σείσου γιὰ λυγίσου σὰ 'ιασιμόβιργα,
ἔσκισα τὴν καρδιά μου κὶ μέσα σ' ἔβανα

Αἰν.

γιασεμόλαδο τό, Χίος—Λεξ. Πόππλετ. Περίδ. Μπριγκ.
Βλαστ. 281 Πρω. Δημητρ. γιασιμόλαδο Λέρ. γιασουμόλα-
δο Χ. Χαριτωνίδ., εἰς 'Αθηναῖν 25 (1914), 165 — Λεξ.
Περίδ. Βυζ. γιασιμόλαδον Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. γ ι α σ ε μ ι, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ τύπ. γ ι α -
σ ι μ ι, γ ι α σ ο υ μ ι, καὶ λ ᾱ δ ι. Ἡ λ. καὶ εἰς Κ. Δα-
πόντ., 108. Πβ. Κορ. Ἀτ. 4, 181.

Τὸ ἐκ τῶν ἀνθέων τοῦ ἰάσμου ἐξαχόμενον μυρεψικὸν
ἔλκιο ἐνθ' ἄν.: Ἰασμ.

Τοῦ γιασιμῖν ἠκλάδιφα κὶ θὰ τοῦ λαμπικάρου,
νὰ βγάλου γιασιμόλαδον, τὴν νύχτα νὰ σὶ ράνου
Λιβύσσ.

γιασεμόλευκος ἐπίθ. ἀμάρτ. γιασιμόλευκος Φ. Πανᾶ,
Λυρικ. 111.

Ἐκ τοῦ οὖσ. γ ι α σ ε μ ι, εἰς τὸ ὅπ. καὶ τύπ. γ ι α σ ι -
μ ι, καὶ τοῦ ἐπίθ. λ ε υ κ ὅ ς.

Ὁ λευκὸς ὡς τὸ ἄνθος τοῦ ἰάσμου: Ποίημ.

Ὡσὰν λύκοι πεινασμένοι, ποῦ ἀπ' τῶν βράχων τὴν κορφή
βλέπουν κάτω νὰ διαβαίνει γιασιμόλευκον ἀρνί.

γιασεμόνερο τό, ἑνιαχ. γιασουμόνερο Λεξ. Περίδ.
Μπριγκ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γ ι α σ ε μ ι, εἰς τὸ ὅπ. καὶ τύπ. γ ι α -
σ ο υ μ ι, καὶ ν ε ρ ὅ.

Ἰδωρ μυρωμένον δι' ἀρώματος ἐξ ἰάσμου.

γιασεμοπομάδα ἡ, ἑνιαχ. γιασιμοπομάδα Ἀθῆν.

Ἐκ τῶν οὖσ. γ ι α σ ε μ ι, εἰς τὸ ὅπ. καὶ τύπ. γ ι α σ ι μ ι,
καὶ π ο μ ᾶ δ α.

Γ ι α σ ε μ α λ ο ι φ ἡ, τὸ ὅπ. βλ.

γιάση ἡ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἱ α σ ι ς.

Ἰασις, θεραπεία: Ἄν ἦταν νὰ γράφω τὲς γιάσεις του,
ὡς του νὰ 'ζουν, δὲν ἔφτανα (τὲς γιάσεις του = τὰς θεραπείας
του, ἐνν. τοῦ ἁγίου Μάμαντος, ὡς του νὰ 'ζουν = μέχρις
οὔτου ζοῦσα). Συνών. γ ι α τ ρ ε ι ᾶ, θ ε ρ α π ε ι ᾶ.

γιάσι τό, Καππ. (Φάρασ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. γ α ς = πένθος.

Λύπη, πένθος.

γιασλαμάδι τό, Μακεδ. (Μεσολακκ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. γ α ς λ α ν μ α = ἐνηλικίωσις.

Αἰγες ἄνω τῶν δύο ἐτῶν: Αὐτὰ εἶναι γιασλαμάδια.

γιασλανεύω Πόντ. (Οἶν.) Παθ. γιασλανεύκομαι Με-
τοχ. γιασλανεμένος.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. γ α ς λ α ν μ α κ = στηρίζομαι.

Ἀναπαύομαι, ξεπλώνω.

γιασμάκι τό, Ἀθῆν. (παλαιότ.) Καππ. (Μαλακ. κ.ά.)
Κρήτ. (Νεάπ.) Μεγίστ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) — Α. Παπαδιαμ.,
Νοσταλγ., 41 Γ. Βλαχογιάνν., Μεγάλ. χρόν., 116 Χ. Χρη-
στοβασ., Χρόν. σκλαβ., 3 Δ. Καμπούρογλ. Νεράιδ. κάστρ.,
100 Ν. Ἐστ. 17 (1935), 140 — Λεξ. Μπριγκ. Βλαστ. 329
γιασμάξ Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Μάδυτ. κ.ά.)
Λυκ. (Λιβύσσ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.).

Ἐκ τοῦ Τουρκ. γ α ς μ α κ = πέπλος.

Εἶδος καλύπτρας τοῦ προσώπου τὴν ὁποίαν ἔφερον αἱ
Ὀθωμανίδες ὑπὸ τὸν φερετζὲν ἐνθ' ἄν.: Οἱ Φράγκοι ἀναγ-
καστήκανε νὰ βάλουνε γυναῖκες χριστιανὲς νὰ φάχουν τὶς
χανούμισσες κάτω ἀπὸ τὰ μαῦρα τοὺς γιασμάκια Γ. Βλα-
χογιάνν. ἐνθ' ἄν. Φοροῦσε τὸν τότε καταραμένο φύλακα τῆς
γυναίκειας Τούρκικης ὁμορφιάς, τὸ ζηλιάρικο γιασμάκι
Χ. Χρηστοβασ. ἐνθ' ἄν. Εἰς τοῦ Γιάννη τῆς Παντελοῦς
τὸ στενὸ ἔβγαινε μία καντίνα μὲ τὸν λευκὸν φερετζὲν καὶ
τὸ γιασμάκι τῆς (καντίνα = γυνή) Α. Παπαδιαμ. ἐνθ' ἄν.

γιασμάς ὁ, Θράκ. (Ἀμόρ.) Καππ. (Μισθ. Φλογ.) Κρήτ.
(Μαλάκ. κ.ά.) Πόντ. (Χαλδ.) ἀγιασμάς Κρήτ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. γ α ς μ α = πέπλος.

Γυναικεῖον κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ποικίλου καὶ ζωηροῦ
χρωματισμοῦ ἐνθ' ἄν.: Βάλε τὸ γιασμά 'ς τὴ γεφαλὴ σου,
νὰ μὴ σοῦ τὴ βονέση ὁ ἥλιος Μαλάκ. || Ἰασμ.

Δὲ θέλω τὴν ἀγάπη σου, δὲ θέλω τὴ φιλιὰ σου,
δῶσε μου τὸ μαδήλι μου καὶ πᾶρε τὸ γιασμά σου

(φιλιὰ = φιλία) Κρήτ.

Μενεξελήδικο γιασμά φορεῖς 'ς τὴ γεφαλὴ σου
κὶ ἀνάθεμα τὴ Βενεθιά κ' ἔχει καλύτερή σου
αὐτόθ.

γιαστίκι τό, Δαρδαν. (Λάμψακ.) Κρήτ. Χίος γιαστίξ'
Α. Ρουμελ. (Σιναπλ.) Βιθυν. (Κουβούκλ.) Θράκ. (Ἡρακλίτσ.
Καλλιπ. Μάδυτ. Μέτρ. Σουφλ.) Μακεδ. (Βέρ. Κοζ.) Προπ.
(Ἀρτάκ. Πέραμ.) ἀγιαστίκι Πελοπν. (Ἀχαΐα) Μακεδ.
(Ἀσσηρ.).

Ἐκ τοῦ Τουρκ. γ α ς τ ῖ κ = προσκεφάλαιον.

1) Προσκεφάλαιον Θράκ. (Μάδυτ. κ.ά.) Κρήτ.: Παίρνει
τέσσερα κεδητὰ γιαστίκια γιὰ προῖκα Κρήτ. 2) Ἐπικάλυμ-
μα προσκεφαλαίου, μαξιλαροθήκη Πελοπν. (Ἀχαΐα). 3) Τε-
μάχιον ξύλου τιθέμενον ἐπὶ τοῦ σιδηροῦ ἄξονος τῶν δύο πα-
ραλλήλων τροχῶν τῆς ἀμάξης καὶ χρησιμεῖον εἰς τὴν στή-
ριξιν τοῦ κύτους αὐτῆς Α. Ρουμελ. (Σιναπλ.) Δαρδαν. (Λάμ-
ψακ.) Θράκ. (Σουφλ.) Προπ. (Πέραμ.): Τὰ γιαστίκια τοῦ
ἀραμπᾶ Λάμψακ. 3) Φυτῶριον, πρασιὰ Θράκ. (Ἡρακλίτσ.
Μέτρ.) Μακεδ. (Ἀσσηρ.) Προπ. (Ἀρτάκ.): Ἄμα πάη καλὸς
ὁ καιρὸς, ἀρκεῖ ν' ἐ κάμν'νε γιαστίκια τ'ς καπνοὶ Μέτρ.
β) Θερμοκήπιον Βιθυν. (Κουβούκλ.) Μακεδ. (Βέρ.) Χίος:
Σήμυρα τὰ γιαστίκια τὰ 'χουμι σκιπασμένα μὲ πλαστικό.
Παλιότιρα τὰ 'χαμι μὲ τζάμια Βέρ.

γιαταγάνα ἡ, πολλαχ. γιατ-τάγάνα Μεγίστ.

Μεγεθ. τοῦ οὖσ. γ ι α τ α γ ᾶ ν ι.

Μεγάλον γ ι α τ α γ ᾶ ν ι, τὸ ὅπ. βλ., πολλαχ.: Ἐνας ἀράτης
τοῦ Μπραήμη βρῆκε τὸ μπάριμπα τοῦ Μαθιοῦ 'ς τὸ ταμπούρι
τον λαβωμένον καὶ τὸν ἔκοψε μὲ τὸ γιαταγάνι τον Πελοπν.
(Παιδεμέν.) || Παροιμ. φρ. Μάδαιρα δώτσης, γιατ-τάγάνα

